

Roll No. ....

Total Pages : 6

3211/MK

P-12/2050

EDUCATIONAL ADMINISTRATION &

PLANNING

Paper-III

Semester-IV

(Regular)

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt any four questions. All questions carry equal marks.

1. Define educational administration and discuss principles of educational administrations in detail.
2. Discuss the purposes and functions of educational administration in detail.
3. Discuss objectives and functions of UGC and CABE in detail.

3211/MK/408/W/1110

[P. T. O.

4. Discuss objectives and functions of PSEB and SABE in detail.

5. Define educational planning and discuss approaches of educational planning in detail.

6. Define leadership and discuss qualities of an effective leader in detail.

7. Discuss the nature of educational planning. How institutional planning is different from educational planning?

8. Discuss different features of 12th five year plan and its impact on education system in detail.

9. Write short notes on the following :

1. Emerging concept of educational administration.
2. Purposes of educational administration.

3211/MK/408/W/1110 2

M.A. Edu. 4th Sem 2020

3. Structure of NCTE and NCERT.
4. Objectives of SCERT.
5. Difference between management and administration.
6. Nature of educational planning.
7. Enlist priorities of institutional planning.
8. Characteristics of leadership.
9. Historical background of five year plan.
10. Concept of institutional planning.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

1. ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. UGC ਅਤੇ CABE ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. PSEB ਅਤੇ SABE ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

6. ਸੀਕਰੀਸ਼ਿਪ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟਵਾਸ਼ਨੀ ਸੀਕਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

7. ਵਿਦਿਅਕ ਫੋਜ਼ਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਸੰਸਕਾਰਤ ਫੋਜ਼ਨਾਬੰਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਫੋਜ਼ਨਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਿੰਨ ਹੈ?

8. 12ਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਫੋਜ਼ਨਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :

1. ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਉਤਰਦੀ ਧਾਰਨਾ
2. ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼
3. NCTE ਅਤੇ NCERT ਦੀ ਭੇਦ
4. SCERT ਦੇ ਉਦੇਸ਼
5. ਪੁਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਅੰਤਰ

6. ਵਿਦਿਅਕ ਫੋਜ਼ਨਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਰੂਪ

7. ਸੰਸਕਾਰਤ ਫੋਜ਼ਨਾਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਾਂ ਦੀ ਉਸ਼ੀ ਚਰਚਾ

8. ਸੀਕਰੀਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

9. ਪੰਜ ਸਾਲ ਫੋਜ਼ਨਾ ਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

10. ਸੰਸਕਾਰਤ ਫੋਜ਼ਨਾਬੰਦੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ

M.A. Education - 4th Sem 2020

Roll No. ....

Total Pages : 6

3215/MK

P-12/2050

**CURRENT ISSUES IN INDIAN
EDUCATION**

Paper-IV Opt. (d)

Semester-IV

(Regular)

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt any **four** questions. All questions carry equal marks.

1. Discuss the need and importance of environmental education.
2. State the importance and aims of adult and social education.
3. Women education is a necessity for the development of nation. Justify.

3215/MK/412/W/1110

[P. T. O.

4. Throw light on need and salient features of distance education.

5. Explore the importance and characteristics of non-formal and continuing education.

6. Are moral and religious education similar? Explain.

7. Briefly discuss different types of teacher training programmes.

8. Explain the present scenario of teacher education in India.

9. Write short notes on the following :

1. Environment education
2. Problems of population education
3. Methods of adult education

3215/MK/412/W/1110

2

4. NAEP
5. Open school
6. Global warming
7. Advantages of religious and moral education
8. NCTE
9. Methods of imparting non-formal and continuing education
10. NPE (1986) on women's education.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਚਾਰ ਪੁਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪੁਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਫਰਾਕਰ ਹਨ।

1. ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਬਾਲਗ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
3. ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਚਿਤਤਾ ਸਿੱਧ ਕਰੋ।
4. ਡਿਸਟੈਂਸ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਓ।
5. ਆਣ-ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਿਖਿਆ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ।

6. ਕੀ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿਖਿਆ ਸਮਾਨ ਹਨ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
8. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼-ਚਿੱਤਰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
9. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  1. ਵਾਤਾਵਰਨਕ ਸਿਖਿਆ
  2. ਜਨ-ਸੰਖਿਆ ਸਿਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ
  3. ਬਾਲਗ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਢੰਗ
  4. NAEP
  5. ਓਪਨ ਸਕੂਲ

6. ਵਿਸ਼ਵੀ ਤਪਸ
7. ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਫਾਇਦੇ
8. NCTE
9. ਅਣ-ਰਸਮੀ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਸਿਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ
10. ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ 'ਤੇ NPE (1986).

2021
4th. Sem 2020

M.A. Edu

Total Pages : 4

PC-3210/MK

P-12/2050

COUNSELLING PROCESS-II

(Semester-IV)

(Regular)

Time : Two Hours]

[Maximum Marks : 70

Note : Attempt any *four* questions. All questions carry equal marks.

- I. Explain the essential skills required in the process of counselling.
- II. Establish relationship between guidance and counselling.
- III. Throw light on the essential training requirements of a counsellor.
- IV. Eclectic approach is an effective approach of counselling. Justify.
- V. Discuss the steps involved in counselling interview.
- VI. Enumerate special areas of counselling. How would you counsel drug abusers?

3210/MK/1110/HHH/53

[P. T. O.]

VII. Explain the process of evaluation in counselling.

VIII. Explain the status of counselling movement in India.

IX. Write short notes on the following :

(i) Scope of counselling

(ii) Non-directive approach

(iii) Code of ethics for counsellors

(iv) Group method of counselling

(v) Counselling victims of violence

(vi) Trends in counselling

(vii) Transference

(viii) Steps in counselling

(ix) Effective counsellor

(x) Client.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

- I. ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- II. ਗਾਈਡੈਂਸ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੋ।
- III. ਇਕ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲੋੜਾਂ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਓ।
- IV. ਉਦਾਰਚਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਉਚਿਤਤਾ ਸਿੱਧ ਕਰੋ।
- V. ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- VI. ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਨਸ਼ਾ ਦੁਰ-ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਓਗੇ?
- VII. ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- VIII. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਵੱਸਥਾ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ।
- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (i) ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਦਾ ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ

- 111
- (ii) ਅਣ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਤਮਿਕ (Non-directive) ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ
  - (iii) ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਲਈ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਕੋਡ
  - (iv) ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਦੀ ਗਰੁੱਪ ਵਿਧੀ
  - (v) ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇਣਾ
  - (vi) ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਣਾ
  - (vii) ਤਬਦੀਲੀ
  - (viii) ਕੌਂਸਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੜਾਅ
  - (ix) ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕੌਂਸਲਰ
  - (x) ਗਾਹਕ।
-